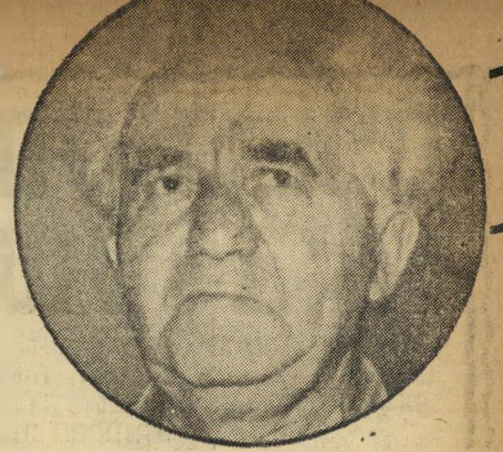

השקפה מרחבית — מעל לנונת הרונה

תורת המשפטים. היתה זאת החלטה איפיינית לפוליטיקאי מקצועי.

הסביר ביג'י, כדי לתרץ את החלטתו בפני חבריו, שראו ערוך בכל אדם שלא עסק בעבודת השדה: "החלטתי בנפשי ללכת לקוטטא ללמוד (את) הלשון התורכית ולהשתלם בדיעת המשפט העות'ומני, על מנת להיות עורך-דין, ובתור כזה להקדיש את חיי להתבצרותו האורחית והמדינית של הישוב העברי בארץ-ישראל."

כמעט מיום עלייתו, ועד לייסוד ההסתדרות, היו כל חיינו נות היתודית, שהפכה אחר-כך כמעט אוטומטית לממשלת ישראל.

בכל התפקידים היה בראש וראשונה ומעל לכל פוליטיקאי מפלגתי. המפלגה היתה יצירת כפיו, כמעט הארכה של גופו. פניה היו פניו ביג'י, מאז יומה הראשון ממש.

קשה לתאר ניגוד גדול יותר מאשר זה הקיים בין העסקן לבין הוגה-הדעות.

הפוליטיקאי עוסק בעסקיו היומיומיים של השלטון, או של המלחמה לשלטון. הוא איש המעשה, איש המצואות בה"א הידיעה. אין הוא עוסק ברצון, אלא במצוי. עולמו הוא ער לם של מעשים קטנים, של אירגון תאים ותע' מולה שפחות, של קנוניות ומקחי-ממכה, של אסיפות-עם וועדות פשרה. הוא עוסק בטכסיים פים של מחר, לא בעיצוב דמות הדור הבא.

בשנים האחרונות נכסף בן-גוריון עצמו לעולם אחר, משתדל בכל הכנות להפוך את עצמו לחכם אפלטוני, לפי לוסוף הע מד מעל ליום קטנות. אולם ביג'י מעולם לא היה כזה, ולעולם לא יהיה כזה. אותן התכונות שעשו ממנו פוליטיקאי מובהק, טכסיסן מפלגתי מדופלם, ונעלות בפניו את הדלת לעולם הרחוק.

היה זה דור מהפכני. מעטים מאד כמוהו בהיסטוריה. בני עברו את משבר ההגירה — עקירתו של אדם מקרקע צמחתו ושתיילתו באדמה חדשה — דבר שהוא תמיד ניתוח קשה ומכאיב אחרי שנות הילדות. אולם לא היה די בזה. נוסף על משבר זה, הא חולל את הפלא של החיאת שפה מהה, את המעבר ממעמד בורגני למעמד עובד. קשה לדרוש יותר מדור אחד.

בחמישים השנים שעברו מאז הגירת דויד גרין מפלונסק ועד להגירת יום הולדתו ה-100 של דויד בן-גוריון בשרה בוקר, השתנה הכל — הציאת הפוליטיקה המבנה החברתי, ארצו החיים, שפת-הדיבור, הכל מלבד דבר אחד: השקפת העולם היסודית של האיש ודורו.

כאז בן עתה מאמין דויד בן-גוריון בלב מלא כי עם ישראל הוא עם סגור ועבד-עלם; כי כל "היל" הוא מופעו ארוב הזנב להשמיד את ישראל; כי לא תיתכן שום שתפות אמיתית בין ישראל לבין הגוים הסובבים אותה. זוהי השקפה טבעית לאדם שלמד בחרר, שנאם את נאומיו הראשונים בבית-הכנסת.

הוא גדולתו של דויד בן-גוריון ווהי גם קטנותו. זהו הרקע שהפכו למנהיג גדול במדינה, אותו רקע שמנע בעדו כל אפשרות להיות למדינאי היוצר את השלום. זהו הטיס עלי עימד ראש-הממשלה, ששמו הפך סמל להעלאת מאה אלפי יהודים בני עשרות ארצות, אך שלא ביקר אף פעם אתה בכסר ערבי מאז קום המדינה. זהו הכוח הדוחף את המדינאי, הקנדיש את מיטב מוצני לצורכי הבטחון של המדינה, אך שבממשלתו אין אף שר אחד ואף משרד אחד האוראי ליהסיס בין ישראל לבין עמי ערב.

היום ארלוזה-הזנב עלה על בן-גוריון הן בברקו השכלי והן ברה-הם הפקיו. אולם גם אילו היה חי ארלוזורוב עד היום לא היה תופך לעולם לכמל דורו, כפי שהפך ביג'י בן-גוריון היה מוסל אותו מבחינה פוליטית, כפי שחיסל את כל יריביו — כהנים וייצמן וזאב זיבונסקי ועד לפנחס לבון ומשה שרת. לא מפני שעלה עליהם בכשר רגותי, אלא מפני שהצעיר מפלונסק היה התגלמותו של דור שלם של צעירים מפלונסק.

★ ★ ★

דויד בן-גוריון הוא פוליטיקאי. מעולם לא היה שום דבר אחר. הוא מסור לפוליטיקה כשם שמיליונר מסור לעסקיו ואם מסורה לבניה.

בניגוד לדעת רבים, הפוליטיקאי מטבעו אינו איש-הרות.

ארבעת שליבי ביג'י: התמונה מימין מראה את ביג'י (באמצע), כבר אז מאוגן מפלגתי, ליד שער היקב של ראשון-לציון, בשנת 1907. בתמונה השנייה יושב ביג'י כעיתונאי מקצועי, בין חבריו חברי מערכת האחדות, בסאון

איש לא יוכל להכחיש כי במשך דור שלם היתה מפלגת ביג'י בשמותיה השונים — תחילה פועלי-ציון, אחר-כך אחדות-העבודה, אחר-כך מפא"י — הכוח המדריך של המהפכה בארץ-ישראל. כמעט בכל הניכוחים הסוערים של התקפה, היה הצדק ההיסטורי עם בן-גוריון. מבחינה מדינית-חיצונית היתה המפלגה תמיד אפס מאופס. בשטח היחסים עם הערבים לא הרחיקה ראות מקצה אפה. אולם בשטח המכריע — שטח יצירת הכוח הציוני העצמאי בארץ — עמדה בראש.

יותר מכל אדם אחר הבין ביג'י מן הרגע הראשון שבשלב זה שום דבר אינו קובע, כרט ליצירת גרעיני הכוח העצמאי הזה. כל קיבוץ, כל בית-חרושה, כל כיתה של ארגון ה"ה הגנה, היו עובדה מוגמרת. במבחן הפוליטי האמיתי יכלו לדבר רק ע בדות מוגמרות כמותן. את האמת הזאת לא הבין זיבונסקי, כאשר דרש ב-1920 לרכז את כל המאמצים להשגת צירטר פוליטי טקני האנגלים, ולהקמת גדודים יהודיים בפקוד בריטי להגנת הישוב הציוני.

המאבק הדיפלומטי, כמו המאבק הצבאי, דומה לבחינה של בית-הספר. הוא באה לבחון מה השיג התלמיד מאז בחינתו האחרונה. אולם הבחינה אינה באה במקום ההישג עצמו. ההישג הוא הקובע. המבחן הוא רק האישור ההיסטורי.

כאשר הגיע הישוב לשלב של בחינה, היו לו הישגים לכבדים מאד. עם פרוץ המרד הערבי של 1936 כבר היה הישוב, למעשה, מדינה עצמאית בלתי-רשמית — היו לו צבא עצמאי, רשת חינוך ובריאות עצמאית, משמעת פוליטית וזי סדות של מימשל עצמי.

זוהי זמנתו ההיסטורית של בן-גוריון.

אמנם, שום אדם יהיד לא יצר זאת. היה זה תהליך היסטורי, בו השתתפו מאות אלפים. אולם כמנהיגה המכריע של המפלגה המכריעה, זכותו גדולה מזכותו של כל אדם יחיד אחר.

★ ★ ★

בסוף שנות השלושים החלה בישוב מהפכה שנייה. זוהי עובדה הנעלמת לרוב מעיני הפרשנים השטחיים. הדור של צעירי פלונסק כיום למעשה את תפקידו ההיסטורי ברגע שנוצר העובר החי של העצמאות העברית. כי בינתיים קם בארץ דור שני, הדור הראשון של העם החדש, שהיה פרי המהפכה הזאת. דור זה, שגולד על ארמת אסיה

שצולמה באפריל 1924, בשעת יריית אבן-פינה בירושלים.

